

Violiste Liza Ferschtman speelt echte Alkmaarse Beethoven

DOOR HANS VISSER

ALKMAAR - Liza Ferschtman speelt morgen in het Amsterdamse Concertgebouw, rechtstreeks op Radio 4 een onbekend vroeg vioolconcert van Beethoven. Een 'reconstructie' door Alkmaarder Cees Nieuwenhuizen. De Nederlandse violiste speelde het stuk eerder deze week in de Weense Musi-verein, waar het werd begroet als een echte Beethoven.

Nieuwenhuizen haalde al vaker dergelijke hoogstandjes uit en heeft er nog wat in petto. Musea en bibliotheken wijzen hem graag de weg naar wat er aan handschriften van onvoltooide Beethovens bewaard is gebleven. Zo beleeft Madrid deze zomer Madrid de première van wat zijn zesde pianoconcert had moeten worden, maar dat hij uiteindelijk omwerkte tot de achtste symfonie. Volgend jaar gaat het Noord Nederlands Orkest daarmee aan de slag.

Van het vioolconcert waarin Ferschtman nu de 'hoofdrol' speelt, zijn 259 maten in Beethovens nette handschrift bewaard gebleven. „Na de laatste

maat breekt het papier abrupt af. Er was dus meer. Op basis van wat ik had heb ik in de stijl van ander vroeg werk nog eens 258 maten kunnen schrijven. De Beethoven van de ruwe bolster. Verder blijkt uit alles dat het beroemde Romance opus 50 ooit was bedoeld als het tweede deel van dit vioolconcert. Vandaar dat je dat stuk daarna hoort. Alleen voor het derde deel heb ik geen enkele aanwijzing gevonden.”

Pittig

Voor Liza was het boeiend om deze onbekende Beethoven te leren kennen. Wat haar betreft een blijvertje op de concertpodia. „Al is er qua niveau wel een verschil met het grote vioolconcert dat hij veel later maakte. Hij was immers pas 22 toen hij dit schreef. Een vroege, maar wel degelijk echte Beethoven. Dat merk je bijvoorbeeld aan de pittige ritmes en mooie thema's.”

„Het stuk is helaas niet heel erg violistisch geschreven, dus in het begin heb ik bij sommige passages wel even moeten slikken, ik moest daar echt 'oplos-

singen' verzinnen. Een uitdaging is nooit weg en uiteindelijk is dit werk heel goed speelbaar. Zo'n reconstructie is zeker zinvol, we kunnen nu op de podia een beeld geven van Beethovens vroege ontwikkeling.”

Ze speelde het stuk met het orkest De Wiener Concert Verein onder leiding van Jan Willem de Vriend, net als morgen. „Iedereen vindt het heel erg leuk en spannend zo'n 'nieuwe' Beethoven te ontdekken, dus het orkest was zeker enthousiast en Jan Willem en ik hebben er echt samen het beste uit proberen te halen.”

Wenen is dé Beethovenstad. Is het griezelig om juist daar zo'n reconstructie uit te voeren? „Het was geweldig. De mensen waren zeer enthousiast en hadden toch echt het gevoel 'gewoon' met Beethoven van doen te hebben. Bovendien was het mijn debuut in de Musikverein en het is dan prachtig om bij de naam Beethoven in het programmaboek te zien staan: 'Ehrenmitglied der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien'.”

Uitzending: zondag, Radio 4, 11.00 uur.